



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 28/2023-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou Palkovič advokátska kancelária s. r. o., Kapitulská 20, Trnava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Martin Palkovič, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 225/2015 takto

### **r o z h o d o l :**

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 225/2015 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 225/2015 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **492,31 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn 14 C 225/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhla vysloviť príkaz konať bez zbytočných prietáhov, priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že predmetom napadnutého konania vedeného pred okresným súdom je žaloba o zaplatenie 125,06 eur s príslušenstvom z titulu neuhradenia prevádzkových nákladov sťažovateľke ako zdravotne postihnutej osobe žalovaným. Návrh bol doručený okresnému súdu 1. októbra 2015.

3. Sťažovateľka uviedla, že 6. septembra a 11. októbra 2022 bola nahliadnuť do spisu. V infocentre okresného súdu jej spis v oboch uvedených termínoch nebol prístupný, pričom jej bolo oznámené, že spis sa pravdepodobne stratil. Následne 31. októbra 2022 bola okresným súdom písomne vyzvaná, aby z dôvodu rekonštrukcie spisu predložila konajúcemu súdu rovnopisy všetkých podaní. Na základe uvedeného, vyše sedemročnej nečinnosti a neprimeranej dĺžky napadnutého konania bola toho názoru, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietahom, a tým aj k porušovaniu jej označených práv. Na základe uvedeného sťažovateľka namietala, že v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prietahom a porušovaniu jej označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu.

4. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 28/2023-11 z 25. januára 2023 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

## **II.**

### **Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky**

5. Ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vyzval okresný súd 7. februára 2023 na vyjadrenie a zaslanie spisu sp. zn. 14 C 225/2015.

#### **II.1. Vyjadrenie okresného súdu:**

6. Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním č. k. 1 SprV/89/2023 zo 17. februára 2023, v ktorom konštatoval, že sa stotožňuje s priloženým vyjadrením zákonnej sudkyne, považujúc ho za dostatočne vecné a komplexné. Zároveň žiadal pri prípadnom určení sumy finančného zadosťučinenia zohľadniť pasivitu sťažovateľky.

7. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení k veci v podstatnom uviedla, že sa stala v označenej veci zákonnou sudkyňou v roku 2017. Spis jej bol prerozdelený na základe opatrenia predsedu súdu, avšak jej nikdy nebol odovzdaný fyzicky. Šetrením zistila, že súdny spis sa stratil. Zo súdneho registra vyplýva, že vo veci bolo rozhodnuté uznesením č. k. 14 C 225/2015-4 27. októbra 2015. Konanie bolo zastavené z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity na strane žalovaného. Pôvodná

zákonná sudkyňa JUDr. Eva Tulejová upravila spisovú kanceláriu na doručenie tohto uznesenia sťažovateľke. Z dôvodu absencie spisového materiálu však nebolo možné ustáliť, či uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. Súd po spísaní zápisnice o prešetrení straty súdneho spisu pristúpil k jeho rekonštrukcii a na súčinnosť vyzval žalobkyňu. Po doručení kópií písomností zo strany sťažovateľky okresný súd doručil uznesenie o zastavení konania, proti ktorému sťažovateľka podala odvolanie, ktoré bolo doručené súdu 24. januára 2023.

## **II.2. Replika sťažovateľky:**

8. Právny zástupca sťažovateľky zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu podaním doručeným 14. marca 2023. V podstatnom uviedol, že zo samotného vyjadrenia okresného súdu tak nepochybne vyplýva, že v konaní sa vyskytli zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť výhradne okresný súd. Prenášanie zodpovednosti na sťažovateľku nemá oporu v žiadnom zákonom ustanovení a obrana okresného súdu založená na údajnej nečinnosti sťažovateľky vyznieva až absurdne, keď prietahy v konaní vznikli výhradne v dôsledku toho, že okresný súd stratil súdny spis. V ďalšom zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti a vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom dotknutého súdneho spisu, ktorý si zadovážil, dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

## **III.**

### **Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti**

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

11. Predmetom napadnutého konania je nárok sťažovateľky na refundáciu nákladov súvisiacich s jej zdravotným postihnutím. Ústavný súd konštatuje, že z predloženého spisu okresného súdu nezistil skutočnosti, ktoré by poukazovali na akúkoľvek právnu alebo skutkovú zložitnosť posudzovanej veci. S poukazom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania v trvaní viac ako ôsmich rokov a nesporný fakt straty súdneho spisu je postup okresného súdu bez ďalšieho ústavnoprávne neakceptovateľný.

12. Z doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že sťažovateľka nijako neprispela k celkovej dĺžke napadnutého konania, práve naopak na základe jej podnetu okresný súd zistil, že spis sa stratil. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 225/2015 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku rozhodnutia).

#### IV.

##### **Prikázanie konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia**

13. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

14. Podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

15. Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky právoplatne skončené (okresný súd doručil uznesenie o zastavení konania sťažovateľke, ktorá podala proti nemu odvolanie, o ktorom ešte nebolo rozhodnuté, pozn.), ústavný súd vyslovil príkaz okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov, keďže nie je možné vylúčiť, že vec v dôsledku podaného odvolania sa nemôže vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku rozhodnutia).

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

17. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

18. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

19. Sťažovateľka si v ústavnej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur, ktoré odôvodnila negatívnymi dôsledkami nečinnosti v jej veci na jej zdravotný stav.

20. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Vzhľadom na konštatované zbytočné prieskumy, neodôvodnenú nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 2 000 eur sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku rozhodnutia).

22. Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

## V.

### Trovy konania

23. Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním právnym zástupcom.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2022, ktorá bola 1 163 eur, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2022. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2022 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 193,50 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 11,63 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 205,13 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2022, teda pri dvoch úkonoch 420,26 eur. Za úkon vyjadrenie k stanovisku okresného súdu doručené 14. marca 2023 ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by mu nebola známa, resp. nevyplývala zo samotného spisu.

25. Keďže právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, uvedená celá suma bola zvýšená o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd teda priznal úspešnej sťažovateľke náhradu trov konania v sume 492,31 eur (bod 4 výroku rozhodnutia).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 30. marca 2023**

**Luboš Szigeti**  
**predseda senátu**